

Ügyszám: IV/01916-0/2019	
Érkezett: 2019 DEC 02.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 7 db	Tisztelt Alkotmánybíróság!

SZÉKESFEHÉRVÁRI TÖRVÉNYSZÉK BÜNTETÉSVÉGREHAJTÁSI CSOPORTJÁNAK SZÉKESFEHÉRVÁR	
Érk.: 2019 NOV. 20 73.	
Példány:.....	Mell.:.....db

[Redacted] indítványozó, az 1. sz. alatt csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselője útján, az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, illetve az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. tv. (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjeszti elő.

I. Kérelem

Az indítványozó kéri a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a Székesfehérvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 7.Bpkf.353/2019/2. sz. végzését a Székesfehérvári Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 28.Bv.547/2018/12. sz. elsőfokú bírósági végzésére kiterjedő hatállyal alaptörvény-ellenesség okán, az alább részletezett indokok alapján semmisítse meg.

II. A beadvány befogadhatósága

Az alkotmányjogi panasz jogalapját az Alaptörvény és az Abtv. biztosítja:

Alaptörvény 24. cikk

(2) Az Alkotmánybíróság

d) alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját

Abtv. 27. §

Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdekében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés

a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és

b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Abtv. 30. §

(1) Az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül [...] lehet írásban benyújtani.

Az indítványozó a T. Alkotmánybíróság (a továbbiakban: AB) figyelmébe ajánlja azt a jelen ügyben lényeges tény, hogy már a jelen kérelemmel érintett alapügy az alapvető jogokat ért sérelem kiküszöbölését célzó eljárás volt, amely során az eljáró bíróságok az alábbiakban kifejtett kérelem szerint az indítványozó további alapvető jogait sértették meg. Az AB döntése azért szükséges, hogy az indítványozót ért többszöri és sorozatos alapjogsérelem orvoslásra kerüljenek.

Az indítványozó úgy véli, hogy a támadott végzések által, a jelen beadvány II. részében írtak szerint olyan közvetlen alapjogsérelmet szenvedett el, melynek következtében az Abtv. 27. § szerinti eljárás kezdeményezésének lehetősége egyéb jogorvoslat hiányában megnyílt. Az indítványozó ehelyütt emlékeztet arra, hogy a jelen alkotmányjogi panasszal érintett alapeljárásban alkalmazott büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv.tv.) 10/A. § szerinti eljárásban, a Bv.tv. 50. § (1) bekezdés fb) pontja értelmében felülvizsgálatnak nincs helye.

Az Abtv. 29. §-ában foglalt követelmények tekintetében az indítványozó jelen alkotmányjogi panasz IV.1.3., IV.1.4., valamint IV.2. pontjában részletes érvelést vezet le. Az indítványozó úgy véli, hogy a T. Alkotmánybíróság a véglegessé vált döntés megsemmisítésével és az elsőfokú bíróság új eljárásra való kötelezésével a kérelmező helyzete érdemben javulna, reális lehetőség nyílna az elszenvedett jogsérelem orvoslására.

Tekintettel arra, hogy az alaptörvény-ellenes, véglegessé vált végzés az indítványozó részére – jogi képviselője útján – 2019. szeptember 30. napján lett kézbesítve, így a jelen alkotmányjogi panasz előterjesztésére törvényes határidőben kerül sor, figyelemmel az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013 (II.27.) AB Tű határozat 28. § (10) bekezdésére is.

Az Abtv. 52. § (5) bekezdése és az 57. § (1a) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013 (II.27.) AB Tű határozat 36. § (2) bekezdésére tekintettel az indítványozó kijelenti, hogy a jelen alkotmányjogi panaszindítványban szereplő személyes adatai nyilvánosságra hozatalához nem járul hozzá.

III. Tényállás

Indítványozó volt elítélt, aki 2010. június 23. napjától 2018. február 23. napján történő szabadulásáig megszakítás nélkül töltötte szabadságvesztés büntetését. Tekintettel arra, hogy ezen időszak alatt mindvégig az alapvető jogokat sértő fogvatartási körülményeket tapasztalt, az indítványozó 2017. december 21. napján a Bv.tv. 10/A. § alapján kártalanítás iránti kérelmet terjesztette elő (a továbbiakban: Kérelem). A Székesfehérvári Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a 2019. április 26. napján meghozott 28.Bv.547/2018/12. sz. végzésével részben érdemi vizsgálat nélkül elutasította a Kérelmet (2. sz. melléklet, a továbbiakban: Elsőfokú döntés). Az elutasítás indokolásában az elsőfokú bíróság a hatályos jogszabályokat félreértelmezve, a jogsértés megszakadására való hivatkozás nélkül osztotta külön időszakokra a kérelemmel érintett, megszakítás nélkül töltött szabadságvesztés büntetés egységes időszakát. Az elsőfokú bíróság érvelése szerint a 2017. január 1. napját megelőző időszak vonatkozásában, arra tekintettel, hogy az indítványozó az Emberi Jogok Európai Bíróságánál (EJEB) is nyújtott be kérelmet, a magyarországi kérelmét a Bv.tv. Átmeneti rendelkezései között található Bv.tv. 436. § (10) bekezdés b) pontja alapján kell vizsgálni, függetlenül attól, hogy a jogsértő körülmények a törvény által az igényérvényesítés végső határidejeként meghatározott 2017. június 30. napján, sőt a kérelem előterjesztésének napján sem szüntek meg. Ez alapján az Elsőfokú döntés a 2017. január 1. napját megelőző időszakot érdemi vizsgálat nélkül utasította el elkészettségre hivatkozva. A 2017. évre vonatkozó kártalanítási igény elutasításának indokául azt jelölte meg az elsőfokú bíróság, hogy az indítványozó nem terjesztett elő a Bv.tv. 144/B. § szerinti panaszt.

A fenti végzéssel szemben törvénysértésre hivatkozva az indítványozó három oldal hosszúságban kifejtett, részletesen indokolt, valamint jogszabályi hivatkozásokkal és bizonyítékokkal is alátámasztott fellebbezést jelentett be és kérte annak hatályon kívül helyezését (3. sz. melléklet). A fellebbezés indokolásában mindenekelőtt kifejtette, hogy a folyamatos jogsértés megszakadásának hiányában nincs jogszabályi alap a kérelemmel érintett időtartam egyes időszakainak külön-külön történő vizsgálatára, így a kártalanítási kérelem egyes részeinek elkészetség okán történő elutasítása önkényes és jogsértő volt. Ezen túlmenően, a 2017. január 1. napját megelőző időszak tekintetében az indítványozó kifejtette, hogy amennyiben nem nyújtott volna be az EJEB-hez kérelmet, úgy erre az elsőfokú bíróság elutasító végzésében nem is hivatkozhatott volna. Tehát lényegében azért érte hátrány a tényállás téves értelmezése alapján alkalmazott Bv.tv. 436. § (10) bekezdés b) pontjából fakadóan, mert élt az Egyezmény 34. cikkében biztosított jogával. Ez pedig hátrányos megkülönböztetés az olyan fogvatartottakhoz képest, akik az indítványozóval összehasonlítható, hasonló helyzetben vannak, de nem terjesztettek elő kérelmet az EJEB-nél. A 2017. január 1. napját követő időszak tekintetében az

indítványozó úgy nyilatkozott, hogy 2017. évben több alkalommal is tett panaszt. Ennek alátámasztására csatolta is 2017. március 20. napján tett panaszának másolati példányát.

A kérelmező fellebbezése folytán másodfokon eljáró Székesfehérvári Törvényszék a 2019. szeptember 18. napján meghozott 7.Bpkf.353/2019/2. sz. végzésével (a továbbiakban: Másodfokú döntés) az elsőfokú bíróság döntését helybenhagyta (4.sz. melléklet). A másodfokú bíróság ezen végzése a fellebbezésben foglalt érveket teljes mértékben figyelmen kívül hagyta, érdemi indokolást nem tartalmazott. Indokolásában a Székesfehérvári Törvényszék mint másodfokú bíróság kurtán annyit állapított meg, hogy *„az elsőfokú végzés alapját képező iratok alapján helyesen állapította meg a tényállást és jogi álláspontot is helyesen alakította ki az elsőfokú bíróság.”*

IV. A bírósági határozat alaptörvény-ellenessége

Az indítványozó álláspontja szerint, a Székesfehérvári Törvényszék mint fellebbviteli bíróság 7.Bpkf.353/2019/2. sz. másodfokú végzése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében, valamint az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 6. cikk 1. bekezdésében rögzített azon jogát, hogy polgári jogai és kötelezettségei tárgyában meghozott bírósági határozat megfelelő indokolást tartalmazzon.

Továbbá a Székesfehérvári Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 28.Bv.547/2018/12. sz. elsőfokú, valamint a Székesfehérvári Törvényszék 7.Bpkf.353/2019/2. sz. másodfokú végzése sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) – (2) bekezdéseiben, továbbá az Egyezmény 14. cikkében megfogalmazott hátrányos megkülönböztetés tilalmát.

IV.1. A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy *„mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”*

Az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése úgy fogalmaz, hogy *„mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően.”*

IV.1.1. Az EJEB esetjogának relevanciája

Az indítványozó előljáróban a 61/2011. (VII.13) AB határozatban foglaltakat hívja fel. Ennek indokolásában az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy *„egyes alapjogok esetében az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés (például a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya és az Egyezmény). Ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága – a továbbiakban: EJEB – által kibontott) jogvédelem szintje. Az Alaptörvény Q) cikk (2)-(3) bekezdésében rögzített pacta sunt servanda elvből következően tehát az Alkotmánybíróságnak akkor is követnie kell a strasbourgi joggyakorlatot, az abban meghatározott alapjogvédelmi szintet, ha saját megelőző „precedens-határozataiból” ez kényszerűen nem következne [lásd még: 21/2018 (XI.14.) AB határozat].*

A jelen ügyben hivatkozott alapjog lényegi tartalma tekintetében az Egyezmény 6. Cikke, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikke között nincs eltérés. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése hasonló eljárási elvek és megközelítések mentén garantálja a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, mint az Egyezmény 6. cikk 1. bekezdése, melynek Magyarország is tagja. Az Alkotmánybíróság ezért eddig is nyomon követte az EJEB ehhez kapcsolódó joggyakorlatát, és azt rendszeresen figyelembe vette. Ebből következően tehát az indítványozó azon az állásponton van, hogy az EJEB jelen ügyben releváns esetjoga olyan szilárd kiindulópontot jelent, melynek megállapításaitól a támadott bírósági határozatok alaptörvény-ellenességének vizsgálata körében az Alkotmánybíróság sem térhet el. **Ennek okán az indítványozó a továbbiakban elsősorban az EJEB esetjogára hivatkozással fejt ki érveit a mellett, hogy a jelen panasszal támadott bírósági döntések az Egyezmény 6. Cikkébe, ezáltal az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt alapvető jogát sértették.**

IV.1.2. A felhívott cikkek alkalmazhatósága

Az indítványozó rámutat arra, hogy az Alaptörvény hivatkozott rendelkezésének jelen ügyre való alkalmazhatósága körében a rendelkezés szövegének kiterjesztő értelmezése indokolt. Jóllehet, a XXVIII. cikk (1) bekezdése a polgári jogokról és kötelezettségekről való döntést bírósági perben tartott tárgyaláson garantálja, ez azonban nem jelenti azt, hogy a tisztességes eljáráshoz és a bírói döntéshez való joga a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény szerinti polgári pertől eltérő eljárásokban ne illethné meg az eljárás alanyait. Kiemelendő, hogy az EJEB a 6. cikk 1. bekezdésének alkalmazhatóságát nem az egyes államok nemzeti jogára utalással határozza meg: *a polgári jogok és kötelezettségek fogalmának önálló, az Egyezményből fakadó jelentése van (lásd: Georgiadis kontra Görögország, no. 21522/93, 1997. május 29. Reports of Judgments and Decisions 1997-III, § 34).*

Az EJEB megalapozott esetjoga szerint a hivatkozott cikk alkalmazhatósága polgári ügyekben elsősorban egy „*jogvita*” lététől függ. Másodsorban a jogvitának olyan „*jogokra és kötelezettségekre*” kell vonatkoznia, amelyekkel kapcsolatban nem nyilvánvalóan megalapozatlan az az állítás, hogy a nemzeti jog elismeri a létüket. Végül pedig ezeknek a „*jogoknak és kötelezettségeknél*” „*polgári*” jellegűnek kell lenniük az Egyezmény szerinti értelemben. Jóllehet a 6. cikk maga nem csatol semmilyen speciális tartalmat ehhez a fogalomhoz a Részleges Államok jogrendszerében (lásd: *James és mások kontra Egyesült Királyság*, Series A no. 98, 1986. február 21. § 81). Tekintettel arra, hogy a *pacta sunt servanda* elvéből következően a jogvédelem szintje az Alaptörvény esetében nem lehet kisebb, mint amelyet ugyanazon jog tekintetében az Egyezmény nyújt, így a fenti kritériumok teljesülése esetén egy adott (akár nemperes) eljárás is az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének hatálya alá esik.

Az indítványozó úgy látja, hogy jelen ügyben az „*állított jog*”, illetve az a feletti „*jogvita*” fennállása nem lehet kérdéses, hiszen a Bv.tv. 10/A. § szerinti kártalanítási eljárásban az elítéltek a Magyar Állammal szemben érvényesíthetik alapvető joguk sérelme miatti kártalanítási igényüket.

Jóllehet, a jelen ügy alapját képező kártalanítási eljárás – eljárásjogi szempontból – büntetés-végrehajtás körébe eső eljárás, az érvényesített jog (alapjogi sérelmen alapuló kártalanítás) okán annak magánjogi elemei a közjogiakkal szemben túlsúlyban vannak, így – az indítványozó álláspontja szerint – a szóban forgó jog polgári jellege is megállapítható. Megjegyzendő, hogy az EJEB a 6. cikk 1. bekezdése alá tartozónak tekinti az olyan eljárásokat, amelyek a nemzeti jog szerint a „*közjog*” részét képezik, de amelyek eredménye döntő a magánjogokra és kötelezettségekre. Ez alapján több ízben kifejezetten megállapította, hogy a 6. cikk 1. bekezdése alkalmazandó az állam részéről elkövetett állítólagos jogsértések miatti polgári jogi kártérítési eljárásokra is (lásd: *Aksoy kontra Törökország*, no. 21987/93, 1996. december 18, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-VI, § 92).

A fenti jogértelmezéssel egyezően, a T. Alkotmánybíróság már több határozatában vizsgálta a Bv.tv. 10/A. § szerinti kártalanítási ügyekben meghozott egyedi bírói döntéseknek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével való összhangját (különösen: Az Alkotmánybíróság 3154/2019. (VII. 3.) AB határozata).

A fentiek alapján tehát megállapítható, hogy az indítványozónak nemzetközi egyezmény által védett, alkotmányos joga van arra, hogy az alapvető jogait sértő fogvatartási körülményei miatt kártalanításért bírósághoz forduljon, mely eljárásnak ekképpen meg kell felelnie az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített garanciáknak.

IV.1.3. Indokolt határozathoz való jog sérelme

Az EJEB joggyakorlata alapján az indokolt ítélethez való jog az Egyezményben foglalt azon általános alapelvekben gyökerezik, melyek az egyént hivatottak az önkényességtől megvédeni. Az EJEB számos ítéletében kifejtette, hogy a nemzeti bíróságoknak a határozataikban részletezni kell azokat az indokokat, amelyek alapján a peres fél érveit elvetették. Amikor az EJEB az indokolási kötelezettség elmulasztása alapján vizsgálja az Egyezmény 6. cikk 1. bekezdésének megsértését, arról foglal állást, hogy az érvek elutasítása kellőképpen megindokolt-e (lásd: *Ullens de Schooten and Rezabek kontra Belgium*, nos. 3989/07 és 38353/07, 2011. szeptember 20. § 61).

A határozat indokolásának kötelezettsége egy alapvető eljárásjogi biztosíték, minthogy egyrészt nyilvánvalóvá teszi a peres feleknek, hogy az érveiket meghallgatták, másrészt lehetővé teszi a döntés elleni érdemi kifogások megfogalmazását, harmadrészt pedig a nyilvánosság felé igazolja a jogi döntés indokait (lásd: *Ihsan Ay kontra Törökország*, no. 34288/04, 2014. január 21. § 39). A bíróság indokolásának olyan részletesnek kell lennie, amely alkalmas a peres fél tényállításainak és jogi érveinek lényegi megválaszolására. Ennek megfelelően, amikor egy peres fél észrevétele vagy indítványa meghatározó lehet az eljárás kimenetele szempontjából, az kellően részletes és egyértelmű választ kíván a bíróság részéről (lásd: *Ruiz Torija kontra Spanyolország and Hiro Balani kontra Spanyolország*, nos. 303-A and 303-B, 1994. december 9. §12, §§ 29-30. és §§ 27-28).

Természetesen az indokolási kötelezettség terjedelme változhat a döntés jellege szerint, azonban az nem mellőzhető, amikor egy fél beadványa döntő jelentőségű az eljárás kimenetele szempontjából, vagy egyéni és kifejezett választ igényel (*ibid.* § 30; § 28). A bíróságoknak ezért meg kell vizsgálniuk a következőket: 1) a peres felek fő érveit (*Buzescu kontra Románia*, no. 61302/00, 2005. május 24., § 67; *Donadze kontra Grízia*, no. 74644/01, 2006. március 7., § 35); 2) az Egyezmény és Jegyzőkönyvei által biztosított jogokkal és szabadságokkal kapcsolatos előterjesztéseket. Ezeket a nemzeti bíróságok kötelesek különös szigorúsággal és gondossággal megvizsgálni (*Wagner és J.M.W.L. kontra Luxemburg*, no. 76240/01, 2007. június 28., § 96).

A tisztességes eljárás fogalma megköveteli, hogy a nemzeti bíróságok, amelyek szüksézávan indokolják döntésüket – akár az alsóbb szintű bíróság indokolásának beemelésével, akár más módon –, valóban érintsék az eléjük tárt alapvető kérdéseket, és ne csak minden további nélkül helybenhagyják az alsóbb bíróság megállapításait (*Helle kontra Fimmország*, 20772/92, 1997. december 19., § 60). Ez a

követelmény még fontosabb akkor, ha egy peres fél nem tudta szóban előadni ügyét a hazai eljárásban (*ibid.*).¹

A tisztességes eljáráshoz való jog több garanciális szabályból áll. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai különösen: a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás nyilvánosságának és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének a követelménye, a törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és a pártatlanság kívánalma, tovább az ésszerű határidőn belüli elbírálás követelménye. A magyar Alkotmánybíróság értelmezésében a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben döntsön. A 7/2013. (III. 1.) AB határozatban az Alkotmánybíróság – kifejezetten az Abtv. 27. §-án alapuló hatáskörével összefüggésben – megerősítette a tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatos gyakorlatát. Megállapította, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogból fakadó – az Alkotmánybíróság által korábbi gyakorlatában kimunkált – alkotmányos követelmények nemcsak a szabályozási környezettel, hanem egyedi bírói döntésekkel szemben is érvényesíthetők (Indokolás [27]). [Vö.: 2/2017. (II.10.) AB határozat, Indokolás [48]]. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „*az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. [...] Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossggal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.*” (Indokolás [34]). Ugyanebben a döntésében arra is rámutatott a testület, hogy „*az indokolt hatósági döntéshez való jog semmiképpen sem jelentheti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné.*” (Indokolás [31]) „*A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása*” [3107/2016. (V.24.) AB határozat, Indokolás [38]; 30/2014. (IX.30.) AB határozat, Indokolás [89]. „*Az*

¹ Európa Tanács, Emberi Jogok Európai Bírósága: Kézikönyv a 6. cikkről – a tisztességes eljáráshoz való jog (polgári jogi ág) 2013: para 237-246.

indokolási kötelezettség mindössze azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie" [pl: 3159/2018. (V.16.) AB határozat, Indokolás [31].

Ahogy látjuk tehát, mind az EJEK, mind az Alkotmánybíróság joggyakorlatában az indítványozót megillető tisztességes eljáráshoz való jog magában foglalja annak követelményét, hogy a bíróság indokolja ítéletét. Az indítványozó álláspontja szerint a Másodfokú döntés a fentieknek nem felel meg. Az indítványozó az Elsőfokú döntés elleni fellebbezésében rámutatott arra, hogy nem volt jogszabályi alap a Bv.tv. Átmeneti rendelkezéseinek az alkalmazására, így a bíróság önkényes és jogsértő módon határozta meg a Kérelem jogszabályi alapját. A fellebbezés még arra az esetre is indokolt ellenérveket nyújtott, amennyiben az elsőfokú bíróság a tényállás alapján a jogsértés megszakadását állapította volna meg, amelyre egyébként semmilyen adat nem merült fel. Formai szempontból ugyan a végzés szövege tartalmaz „indokolást”, abban a bíróság tömören ismerteti a tényállást és a fellebbezés főbb érveinek egy részét, azonban elmulasztja ismertetni az álláspontja szerint alkalmazandó jogszabályokat, az abból levont jogi következtetéseket és a védő által előterjesztett fellebbezésben foglalt jogi érvelésre sem reagál. A másodfokú bíróság annyiban foglalta össze álláspontját, hogy *„az elsőfokú végzés alapját képező iratok alapján helyesen állapította meg a tényállást és jogi álláspontot is helyesen alakította ki az elsőfokú bíróság.”* Az indítványozó álláspontja szerint a másodfokú bíróság ezen „indokolása” nem teljesíti az EJEK és az AB által megkövetelt indokolás szintjét, nem alkalmas a védő tényállításainak és jogi érveinek lényegi megválaszolására, abból ugyanis nem derül ki, hogy hogyan jutott ezen végkövetkeztetésre a másodfokon eljáró bíróság. Milyen érvek mentén találta megalapozottnak az Elsőfokú döntést. Az indítványozó álláspontja szerint a tekintetben is különösen súlyos jogsérelmet okozott az érdemi indokolás hiánya, hogy az Elsőfokú döntés a tényállástól, a jogszabályoktól és a kialakult joggyakorlattól oly mértékben távolodott el, hogy az eltérés okaira és jogi alapjára a kérelmező fellebbezésében foglalt érvek mentén a másodfokú bíróságnak feltétlenül szükséges lett volna kimerítően részletes magyarázatot nyújtania. Arra sem kapott választ az indítványozó, hogy a másodfokú bíróság milyen érvek mentén nem találta alaposnak a védő fellebbezését. Az indítványozó álláspontja szerint nem pusztán az indítványozó saját szubjektív igénye, hanem az alapügy érdeme szempontjából releváns kérdés volt, hogy a kártalanítási kérelem előterjesztésének jogalapját a Bv. tv. főszabálya, vagy az Átmeneti rendelkezések szerint kell megállapítani. Az erre vonatkozó, az indítványozó fellebbezésben részletesen kifejtett érvelésre az AB által támasztott követelményeket elmulasztva a Másodfokú döntés indokolása nem tért ki. Az indítványozó fellebbezésében értelmezte a Bv.tv. vonatkozó rendelkezéseit, bizonyítékot nyújtott be, utalt más hazai bíróság ügydöntő, véglegessé vált végzésére, AB határozatra és az Egyezmény által biztosított jogokra is. Az indítványozó álláspontja szerint szükség lett volna ezek vizsgálatára, alkalmazásuk mellőzése esetén annak indokolására, különös

tekintettel arra, hogy az EJE az Egyezményben garantált jogok sérelmének valószínűsítése esetén különös szigorú és gondosságot vár el a nemzeti bíróságoktól. A kártalanítási eljárásban ugyanis a bíróságoknak nem „csupán” a kérelmezők jogsérelmét, hanem az alapvető jogukat ért sérelmet kell kivizsgálniuk és annak megállapítása esetén a rendelkezésre álló eszközökkel orvosolni, vagy a kérelem elutasítása esetén, legalább megfelelő indokolást nyújtani. Kártalanítási eljárásokban az indokolási kötelezettség az EJE mércéjével mérve még fontosabb, tekintettel arra, hogy a bíróságok a rendelkezésre álló iratok alapján döntenek, a kérelmezők az eljárásban nem tudják szóban előadni jogi érveiket.

Az indítványozó úgy látja tehát, hogy a fellebbezésében felhozott érveire, pontosabban azok mellőzésének indokaira semmilyen magyarázatot nem kapott, a Másodfokú döntés indokolása nem terjed ki még az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre sem. Ebből következően súlyosan sérült az Egyezmény 6. cikkében és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz fűződő joga.

Erre tekintettel az indítványozó kéri a T. Alkotmánybíróságot, hogy határozatában állapítsa meg az indítványozó Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő jogából fakadó indokolt határozathoz való jogának sérelmét.

IV.1.4. Ésszerű határidőben történő döntéshez való jog

Az indítványozó emlékeztet arra, hogy a Bv.tv. 50. § (1) bekezdés d) pontja alapján az alapügyben előterjesztett kérelme elbírálására nyitva álló határidő 15 nap, amely a 70/B. § (4) bekezdése alapján – sértettnek megítélt kártérítés esetében – 60, míg a 436. § (11) bekezdésében foglaltak esetében 30 nappal hosszabbodik meg. Tekintve, hogy a kérelem érdemi vizsgálat nélkül került elutasításra, Bv.tv. 70/B. § (4) bekezdésének alkalmazása jelen ügyben szóba sem jön. Figyelemmel azonban arra, hogy az indítványozó korábban az EJE-hez nyújtotta be panaszát, az ügyintézési határidő 45 (15+30) nap.

Ezzel szemben a 2017. december 21. napján előterjesztett kártalanítási kérelem tárgyában a Székesfehérvári Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 2019. április 26. napján hozta meg elsőfokú végzését, úgy, hogy érdemben nem is vizsgálta azt, tehát lényegében csak egy formai rutinvizsgálatot folytatott a befogadhatóság tekintetében. A törvényes határidőt többszörösen túllépve született meg az elsőfokú döntés, mely – az előbbieken hivatkozott körülmények tükrében – a jelen ügyben ésszerűnek tekinthető határidőt messze meghaladja, ezért sérti az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében, valamint az Egyezmény 6. cikk 1. bekezdésében rögzített jogát arra, hogy ügyében ésszerű határidőn belül döntés szülessen.

Erre tekintettel az indítványozó kéri a T. Alkotmánybíróságot, hogy határozatában mondja ki az indítványozó Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárásához fűződő jogából fakadó ésszerű határidőben meghozott döntéshez való jogának a megsértését.

IV.2. A bírósághoz fordulás joga és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának sérelme

Az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése kimondja, hogy *„mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően*”. Hasonlóan rendelkezik Magyarország Alaptörvényének XXVIII. cikk (1) bekezdése. Tekintettel arra, hogy mindenkinek joga van arra, hogy bírósághoz forduljon *„polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában”*, az Egyezmény 6. cikk 1. bekezdése magában foglalja a *„bírósághoz való jogot”*, amelynek egyik aspektusa a hozzáférés joga, azaz polgári ügyekben a bíróság előtti eljárás megindításához való jog (*Goldner kontra Egyesült Királyság*, § 36). A *„bírósághoz való jog”* és a hozzáférés joga nem abszolút jogok. Korlátozásoknak vethetők alá, de ezek a korlátozások összhangban kell, hogy álljanak az Egyezmény által garantált további jogokkal.

Az Egyezmény 14. cikke rögzíti a megkülönböztetés tilalmát, amelyben kimondja, hogy *„a jelen Egyezményben meghatározott jogok és szabadságok élvezetét minden megkülönböztetés, például nem, faj, szín, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés szerinti vagy egyéb helyzet alapján történő megkülönböztetés nélkül kell biztosítani*.” Hasonlóan rendelkezik az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdései a törvény előtti egyenlőségről és arról, hogy *„Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja*.” Ezen rendelkezések, tehát a bírósághoz fordulás jogának és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának közös metszete, hogy senkit sem érhet hátrányos megkülönböztetés azért mert élt az Egyezményben és az Alaptörvényben garantált jogával és bírósághoz fordult.

Jelen ügyben az indítványozó mindenekelőtt megjegyzi, hogy az Első- és Másodfokú döntés minden ténybeli alapot nélkülöző, ezáltal önkényes és jogsértő, azonban tekintettel arra, hogy jelen alkotmányjogi panasz nem a végleges döntés jogi felülvizsgálatára irányul, ezért az indítványozó az

alábbiakban eltekint a valós tényállástól és a bíróság által megállapított tényállást és az abból levont téves és önkényes jogi következtetéseket veszi alapul és mutatja ki a két bírói döntés alaptörvényellenességét.

Az elsőfokú bíróság az indítványozó 2017. január 1. napját megelőző időszakra vonatkozó kártalanítási kérelmének elutasítása indokolásában azzal érvelt, hogy a kérelem jogalapja a Bv.tv. Átmeneti rendelkezései között található 436. § (10) bekezdésének b) pontja, „*mivel az elítélt 2014. november 20. napján az EJEH-hez nyújtott be kérelmet*”. Ez alapján az Elsőfokú döntés a 2017. január 1. napját megelőző időszakot érdemi vizsgálat nélkül utasította el elkésztésre hivatkozva. Az Elsőfokú döntés téves és súlyosan jogsértő jogértelmezéssel lényegében azt róta az indítványozó terhére, hogy élt az Egyezmény 34. cikkében biztosított jogával és kérelmet terjesztett elő az EJEH-hez. Az indítványozó már a másodfokú bíróságnak címzett fellebbezésében rámutatott, hogy amennyiben nem nyújtott volna be kérelmet az EJEH-hez, úgy az elsőfokon eljáró bíróság nem alkalmazhatta volna a Bv.tv. 436. § (10) bekezdés b) pontját, amely végül az érdemi vizsgálat nélküli elutasításhoz vezetett. Ez pedig hátrányos megkülönböztetéshez vezetett az olyan, az indítványozóval összehasonlítható helyzetben lévő fogvatartottakhoz képest, akik nem terjesztettek elő kérelmet az EJEH-nél. Az EJEH-hez benyújtott kérelem és az alapjogokat sértő fogvatartási körülményekből fakadó jogsérelem megszakadásának hiányában ugyanis az elsőfokú bíróság nem a Bv.tv. Átmeneti rendelkezései között található Bv.tv. 436. § (10)-(11) bekezdései, hanem a Bv.tv. 10/A. § (4) bekezdésében foglalt főszabály alapján bírálta volna el a kérelmet és állapított volna meg kártalanítást.

Az első – és másodfokú bíróság ugyanakkor a kérelem jogalapját arra tekintettel határozta meg, hogy az indítványozó kérelmet terjesztett elő az EJEH-nél, amely ezáltal a Bv.tv. 436. § (11) bekezdése szerint olyan határidő megtartását várta el az indítványozótól, amelynek nem tudott eleget tenni, s ezáltal a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasításához vezetett. A bírósági jogértelmezés, önkényes és téves jogalkalmazás közvetlenül vezetett az indítványozónak jelen pontban megjelölt, az Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmére. Az egyedi bírói döntéssel hátrányos megkülönböztetést szenvedett el az indítványozó, ekképpen az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények reparációjára indított kártalanítás iránti eljárás újabb alapjogi sérelmekhez vezetett az indítványozó oldalán.

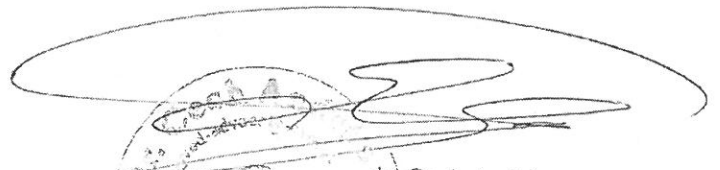
Erre tekintettel az indítványozó kéri a T. Alkotmánybíróságot, hogy határozatában állapítsa meg az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő jogából fakadó bírósághoz fordulás joga, valamint az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdéseiben biztosított diszkrimináció tilalmának együttes megsértését.

Mindezek alapján az indítványozó kéri a T. Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg az indítványozó Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő jogából fakadó indokolt határozathoz való jogának sérelmét;
az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő jogából fakadó ésszerű határidőben meghozott döntéshez való jogának a sérelmét;
az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő jogából fakadó bírósághoz fordulás joga, valamint az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdéseiben biztosított diszkrimináció tilalmának együttes megsértését.

A fentiekre tekintettel az indítványozó kéri a T. Alkotmánybíróságot, hogy a Székesfehérvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 7.Bpkf.353/2019/2. sz. végzését a Székesfehérvári Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 28.Bv.547/2018/12. sz. elsőfokú bírósági végzésére kiterjedő hatállyal alaptörvény-ellenesség okán, a fent részletezett indokok alapján semmisítse meg. Tekintettel arra, hogy a kérelemmel érintett időszak nagyobb részét az alapügyben eljáró bíróságok érdemi vizsgálat nélkül utasították el, ezért az AB a véglegessé vált döntés megsemmisítésével és az elsőfokú bíróság új eljárásra való kötelezésével a kérelmező helyzetén érdemben javítana, reális lehetőség nyílna az elszenvedett jogsérelem orvoslására.

Budapest, 2019. november 19.

Tisztelettel:

dr. Cech András
ügyvéd
az indítványozó
képviselésében

Mellékletek:

1. Ügyvédi meghatalmazás
2. A Székesfehérvári Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 28.Bv.547/2018/12. sz. végzése
3. Az indítványozó fellebbezése
4. Székesfehérvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság 7.Bpkf.353/2019/2. sz. végzése

